

Latvijas Republikas tiesībsargs

Baznīcas iela 25, Rīga, LV-1010, tālr.: 67686768, e-pasts: tiesibsargs@tiesibsargs.lv, www.tiesibsargs.lv

Rīgā

2020.gada 30.aprīlī Nr. 1-5/73

Latvijas Republikas Iekšlietu ministrija,
kanceleja@iem.gov.lv

Valsts policija
pasts@vp.gov.lv

Par personu pašizolācijas un stingrās izolācijas uzraudzību

Administratīvo pārkāpumu kodeksa 176.²pants noteic administratīvo atbildību par ārkārtējās situācijas un izņēmuma stāvokļa laikā noteikto ierobežojumu un aizliegumu pārkāpšanu. Līdz ar COVID-19 saslimstības pieaugumu, valstī ir noteikta virkne ierobežojumu epidēmijas izplatības ierobežošanai. Daudziem iedzīvotājiem šobrīd ir noteikts pašizolācijas vai stingrās izolācijas pienākums savās dzīvesvietās līdz 14 dienu karantīnas beigām vai līdz personas izsveseļošanās brīdim.

Medijos regulāri tiek publicētas ziņas par personu veiktiem pašizolācijas noteikumu pārkāpumiem, kas liecina, ka personas neviennozīmīgi uztver noteiktos ierobežojumus un savu atbildību ievērot pašizolācijas noteikumus. Valsts policija veic šo personu uzraudzību, īstenojot sabiedrībai nozīmīgu funkciju epidēmijas izplatības ierobežošanai.

Tomēr, respektējot Valsts policijas veiktā uzdevuma nozīmīgumu, tiesībsargs vēlas vērst uzmanību uz saņemtām sūdzībām par policijas rīcību, ko personas ir izjutušas kā aizskarošu un nesamērīgu iejaukšanos to privātajā dzīvē. Iepazīstoties ar personu iesniegumiem, arī tiesībsargam rodas bažas par izmantoto pārbaudes metožu samērīgumu.

Vienā no iesniegumiem persona norādīja, ka saslimšanas dēļ karantīnā atrodas jau vairāk nekā mēnesi. Persona norāda, ka nav šajā laikā pārkāpusi stingrās pašizolācijas noteikumus, regulāri sazinājusies un konsultējusies ar ģimenes ārstu. Tomēr pēdējās dienās divreiz dienā pie viņas mājas ieradies trafaretēts Valsts policijas automobilis, turklāt Valsts policijas amatpersonas ir

taujājušas kaimiņiem un centušās precizēt apsekotās personas dzīvesvietu, paskaidrojot, ka informācija ir nepieciešama, jo tiek apsekoti Covid-19 pacienti. Persona norāda, ka slimības laikā jūtas aizskarta par prasību pienākt pie loga, zvani tiek saņemti no dažādiem mobilajiem telefona numuriem, un policija nav vērtējusi nepieciešamību īstenot šādu uzraudzību laikā, kad persona jau gandrīz mēnesi bija pavadījusi dzīvesvietā bez šādas kontroles.

Savukārt citā e-pastā saņemtā iesniegumā personas ir norādījušas, ka izolācijā atradušās jau vairāk nekā 20 dienas, kad pie mājas piebrauca valsts policija, apstājās pie vārtniem, piezvanīja un lika nākt pie loga gan iesniedzējai, gan nepilngadīgiem bērniem. Persona norādīja, ka dzīvo mazpilsētā un trafaretās policijas automašīnas parādīšanās pie mājas skaidri norādīja visiem kaimiņiem, ka ģimenē ir Covid-19 inficētie. Persona vērsās pie policistiem ar lūgumu ievērot diskrētumu un neapstāties pie mājas vārtniem. Tāpat piedāvāja risinājumu iepriekš piezvanīt, lai nostātos pie loga, un tad braukt garām, neapstājoties pie mājas. Taču ziņa netika nodota tālāk citiem policistiem iecirknī, jo katru dienu brauca cita ekipāža un katru reizi tā apstājās pie mājas, un tā četras dienas. Kad uzraudzības funkciju pārņēma pašvaldības policija, situācija uzlabojās, jo tika panākta vienošanās, ka uzturēšanos dzīvesvietā pārbaudīs ar WhatsApp videozvanu.

Konkrētajos individuālajos gadījumos pārkāpumu izvērtēšanai tiesībsargs aicinās personas izmantot Valsts policijas iekšējo tiesību aizsardzības mehānismu, taču vienlaikus jau šobrīd tiesībsargs vēlas aicināt pievērst būtisku uzmanību personas tiesību uz privāto dzīvi nozīmīgumam. Ievērojot minēto, sniedzu šādas rekomendācijas:

- aicinu Valsts policiju sākotnēji sazināties ar personām, lai informētu par uzraudzību, tās metodēm un iespēju robežās vienotos par personas privātumu mazāk aizskarošu uzraudzības veidu;

- aicinu izvērtēt iespējamību plašāk izmantot uzraudzības risinājumus, kas personas vairāk pasargā no sensitīvās informācijas par personu veselības stāvokli izpaušanas personu kaimiņiem. Nebūtu pieļaujama situācija, kad kaimiņiem tiek uzdoti jautājumi par konkrēto personu, paužot informāciju par to saslimšanu. Vienlaikus, vērtējot konkrētu digitālo risinājumu izmantošanu, aicinu ņemt vērā, ka arī šādi risinājumi nevar tikt piemēroti plašākā mērā nekā tas nepieciešams legītimā mērķa sasniegšanai, tādēļ aicinu pievērst rūpību šo līdzekļu samērīguma izvērtējumam;

- aicinu izvērtēt konkrēto apmeklējumu nepieciešamību un regularitāti, ņemot vērā personas līdzšinējo sadarbību ar policijas darbiniekiem, apsekojamo personu vecumu, veselības stāvokli u.c. individuāli izvērtējamus kritērijus;

- aicinu vērst Valsts policijas darbinieku uzmanību un pienākumu ievērot cieņpilnu attieksmi pret personām saskarsmē, ņemot vērā arī grūtības, ar kurām šīs personas saskaras slimības un izolācijas dēļ.

Papildus vēlos lūgt sniegt tiesībsargam informāciju par pieņemtajiem iekšējiem normatīvajiem aktiem, kas nosaka kārtību, kādā ir veicama personu uzraudzība, kā arī sniegt informāciju par veiktajām vai plānotajām izmaiņām personu uzraudzības īstenošanā. Lūdzu sniegt informāciju elektroniski līdz 2020.gada 11.maijam, nosūtot uz tiesibsargs@tiesibsargs.lv.

Savu lūgumu pamatoju ar Tiesībsarga likuma 12.panta 3.punktu un 13.panta 1.punktu.

Ar cieņu
Tiesībsargs

Juris Jansons

Laura Lapiņa, 67201402
laura.lapina@tiesibsargs.lv

Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu